

**Hlavní otázky ke zkoušce 2006/7 Ekologická ekonomie – HEN
(Mohou být ještě drobné doplňující. Každý student má nárok jednu otázku vrátit,
pokud se mu nezdá, a vybrat si jinou).**

Jaké je historické a filosofické podhoubí ekonomie? Kdy ekonomie vznikla, co ji ovlivnilo. Merkantilisté a fyziokraté. Pohled Fritjofa Capry na ekonomii.

Podívejte se kriticky na dvě z následujících témat: neviditelná ruka trhu/specializace uvnitř státu a specializace mezinárodní / význam privátního majetku/hodnota a nabídka a poptávka/tzv. produktivnost kontra tzv. neproduktivnost. Zkuste něco říci o původu těchto konceptů, jejich významu a souvislostech.

Podívejte se na schema („dědkologie“) a popište časovou a osobnostní „trasu“, po níž se ubírala ekonomie středního proudu (klasická-neoklasická). Jaká zde byla role J.M. Keynese?

Co je to ekonomický růst? Jaké jsou jeho indikátory? Jaká je souvislost mezi ekonomickým růstem a blahobytem? Kritika ekonomického růstu ze strany ekologických ekonomů (E.F. Schumacher, Herman Daly).

Co jsou to indikátory trvale udržitelného rozvoje? Uveďte příklady. Existuje indikátor lokalizace?

Co jsou to peníze? Jak vznikají (multiplikovaná expanze depozit)? Problém celkového zadlužení společnosti a jeho důsledky (růstový imperativ a nestabilita ekonomiky, případně další).

Proč někteří ekonomové navrhnou reformu peněžního systému? Jaká je souvislost mezi nárůstem peněžní zásoby a ekonomickým růstem? Zkuste stručně vysvětlit principy peněžní reformy podle Hubera a Robertsona a podle Douthwaitea. Existují nějaké pokusy o reformu peněžnictví „sdola“?

Nakreslete a vysvětlete klasické schéma toku peněz a zboží v ekonomice (dvousektorový model ekonomiky). Pokuste se o jeho kritiku z pozic ekologické ekonomie (např. Herman Daly).

Pokuste se vysvětlit, co znamená tzv. ekonomická globalizace. Souvislosti s pojmem „laissez-faire“ a „neviditelná ruka trhu“. Souvislost z tzv. volným trhem. David Korten a diskuse o nadnárodních společnostech: co je „závod ke dnu“ a „externalizace nákladů“? Jaké jsou možnosti regulace nadnárodních společností (podle Davida Kortena)?

Co je to absolutní výhoda, co je to komparativní výhoda, kdo s těmito koncepty poprvé přichází a co z nich vyplývá pro ekonomickou teorii? Jaké jsou nutné splnění předpoklady, aby teorie komparativní výhody platila? Jsou naplněny? Co z toho vyplývá pro prosazování volného trhu?

Co jsou to externality? Pozitivní, negativní? Jak souvisejí s dotacemi? Uveďte příklady snah o internalizaci externalit. Uveďte příklady tzv. perverzních dotací.

Ekologická daňová reforma – princip, výhody, příklady. Některá rizika a jak je minimalizovat.

Lokalizace dle Colina Hinese – co to je? Jaké jsou hlavní myšlenky? Možná kritika ze strany neoklasických ekonomů a Hinesovy odpovědi.

Vysvětlete a komentujte model třípatrového dortu Hazel Hendersonové. Jak tento model souvisí s problematikou třetího světa? S vyčerpáváním zdrojů? S oblastí gender? S indikátorem HDP?

Popište a porovnejte metody analýzy nákladů a přínosů, multikriteriální analýzy a analýzy životního cyklu výrobku.

Co jsou to obchodovatelná povolení – limity? Jaký je postup při jejich zavádění, jaké jsou problémy? Jaké má tento přístup výhody a nevýhody?

Etické bankovníctví a místní (alternativní ,lokální) měnové systémy

Externality – definice, příklady, vztah k životnímu prostředí. Co je to internalizace externalit? Jaké jsou problémy s internalizací externalit v praxi?

Jaké jsou dle neoklasické ekonomie metody internalizace externalit (ve smyslu poškozování životního prostředí), tedy jakými třemi způsoby ekonomie navrhuje řešit problém poškozování životního prostředí? Rozveďte podrobněji metody mimotržního oceňování (stínové ceny).

Vysvětlete principy ekonomické lokalizace a vzájemné pomoci a svépomoci. Co je to etické, lokální a demokratické podnikání? Jaká je jeho historie? Jaké jsou principy družstevnictví? Uveďte příklad lokálního, etického (social enterprise) nebo demokratického (družstvo apod.) podnikání u nás nebo v zahraničí.

Co je to ekonomická lokalizace „sdola“? Uveďte příklad. Jaké jsou její výhody a nevýhody? Co je to lokální multiplikátor?

Jak se projevuje environmentální etika u klasických firem? Základní myšlenky tzv. „přírodního kapitalismu“ (Natural Capitalism) (např. Lovins, von Weiszacker).

Co je to etické finančníctví? Vyberte si dvě z následujících, vysvětlete, uveďte konkrétní příklady: mikrokredit (mikroúvěr), etické bankovníctví, etické investování, vzájemná svépmoc družstevní bankovníctví, bezúročné bankovníctví, systém Wirstchafsring.

